

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи.

« 07 » 09 2017

О.Б. Жильцов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**3.4.4. ВВПНП РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ**

напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Педагогічний інститут

КИЇВ, 2017 рік

Реалізація індивідуального підходу в дошкільній освіті : робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»] / укладач Л.В.Куземко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 р. – 19 с.

Розробник:

КУЗЕМКО Леся Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від 06.09.2017 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів- 3	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	Варіативна (за вибором ВНЗ)	
	Напрямок підготовки <i>6.010101 «Дошкільна освіта»</i>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <i>вихователь дошкільного навчального закладу</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 108 год.		7-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«бакалавр»</i>	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	98 год.
		.	
		Модульний контроль	
		4 год.	
		Семестровий контроль	
36 год.			
Вид контролю: Екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Реалізація індивідуального підходу в дошкільній освіті» – формування у студентів ОКР «бакалавр» напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» професійної компетентності щодо реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку: розуміння сутності індивідуального підходу; формування та вдосконалення практичних умінь щодо побудови освітнього процесу дошкільного навчального закладу з урахуванням індивідуальних відмінностей дітей; виховання ціннісних орієнтацій на повагу до дитини як індивідуальної неповторності.

Завдання дисципліни:

- 1) ознайомлення студентів з генезою наукових поглядів на індивідуальний підхід у психологічній, педагогічній теорії;
- 2) формування теоретичних знань про: індивідуальність та її структуру; особливості реалізації індивідуального підходу до дітей дошкільного віку;
- 3) формування практичних умінь реалізовувати індивідуальний підхід до дітей в освітньому процесі ДНЗ, добирати відповідні технології виховання дітей дошкільного віку;
- 4) виховання ціннісного ставлення і повагу до індивідуальності дитини та педагогічної професії.

Дисципліна «Реалізація індивідуального підходу в дошкільній освіті» є дисципліною варіативної частини циклу професійної науково-предметної підготовки студентів ОКР «бакалавр» напряму 6.010101 «Дошкільна освіта», передбачає інтегрування знань з дисциплін: «Загальна психологія», «Загальна педагогіка», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна» та фахових методик; спрямована на формування у студентів професійних умінь трансформувати набуті знання щодо реалізації індивідуального підходу до дітей у освітній процес дошкільного навчального закладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- вікові та індивідуальні відмінності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку та особливості їхнього врахування в освітньому процесі (*соціальна, освітня, психологічна компетентності*);
- сутність індивідуального підходу та особливості його реалізації в роботі з дітьми (*освітня, дидактична, методична, інформаційна компетентності*);
- методи вивчення особливостей індивідуального розвитку дітей (*психологічна, методична, дослідницька компетентності*);
- педагогічні технології індивідуального розвитку дітей (*технологічна, методична; здоров'язбережувальна компетентності*);

вміти:

- вивчати індивідуальні особливості дітей, аналізувати результати, створювати на їхній основі програми індивідуального розвитку дітей (*освітня, психологічна, дидактична, дослідницька, методична компетентності*);

- добирати, розробляти та впроваджувати сучасні технології індивідуального розвитку дітей (*самоосвітня, інформаційна, дидактична, методична, психологічна, здоров'язберезжувальна, технологічна, практично-творча компетентності*);
- організовувати розвивальне середовище в навчальному закладі відповідно до індивідуальних особливостей дітей (*практично-творча компетентність*).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі						усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.	М КР		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку													
Тема 1.1. Генеза наукових поглядів на індивідуальний підхід у педагогічній теорії	8	2	2	-	-	4	-	11	1	-	-	-	10
Тема 1.2. Сутність індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку.	8	2	2	-	-	4	-	11	1	-	-	-	10
Тема 1.3. Особливості індивідуального розвитку дітей дошкільного віку.	14	4	2	-	-	6	2	23	2	1	-	-	20
Разом за змістовим модулем 1	30	8	6	-	-	14	2	45	4	1	-	-	40
Змістовий модуль 2. Індивідуалізація освітнього процесу дошкільного навчального закладу													
Тема 2.1. Вивчення і аналіз індивідуальних відмінностей дітей дошкільного віку	12	2	2	-	-	8	-	18	1	1	-	-	16
Тема 2.2. Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку	10	2	2	-	-	6	-	15	1	-	-	-	14
Тема 2.3. Врахування індивідуальних особливостей розвитку дітей в освітньому процесі ДНЗ	11	2	1	-	-	6	2	17	1	-	-	-	14
Тема 2.4. Програми індивідуального розвитку дітей дошкільного віку	9	2	1	-	-	6	-	13	1	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 2	42	8	6	-	-	26	2	63	4	1	-	-	58
екзамен	36					36							
Усього годин	108	16	12	-	-	76	4	108	8	2	-	-	98

4. Програма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку

Тема 1.1. Генеза наукових поглядів на індивідуальний підхід у педагогічній теорії (2 год.)

Вступ. Мета і завдання дисципліни.

Закон України «Про дошкільну освіту», «Базовий компонент дошкільної освіти в Україні», Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», програма виховання і навчання дошкільників «Дитина» та інші регіональні та авторські програми про індивідуальний підхід у вихованні дітей дошкільного віку.

Погляди відомих педагогів: Я. Коменського, Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Ф. Фребеля, Г. Спенсера, М. Монтессорі, К. Ушинського, Я. Корчака, С. Русової, В. Сухомлинського на індивідуальний підхід у вихованні дітей.

Проблема індивідуального підходу до дітей в працях українських вчених в галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології (І.Бех, А. Богуш, О. Вовчик-Блакитна, Н. Баглаєва, Л. Дубровська, Я. Ковальчук, В. Котирло, О. Кононко, В. Кузьменко, С. Кулачківська, С. Ладивір, Т. Піроженко, Т. Поніманська та ін.).

Основні поняття теми: генеза наукових поглядів, особистісно зорієнтована парадигма дошкільної освіти, принципи індивідуального підходу, принцип природовідповідності.

Рекомендована література

Основна:[1; 2; 3; 4] *Додаткова:*[2; 5] *Інф.рес.:*[1; 2;3]

Тема 1.2. Сутність індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку (2 год.)

Сутність індивідуального підходу, його структура (вивчення і аналіз вікових та індивідуальних особливостей розвитку дітей; визначення цілей, завдань і добір форм, методів, засобів індивідуалізованої роботи; реалізація запланованої роботи; спостереження за змінами і корекція).

Особливості реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку.

Педагогічні умови успішної реалізації індивідуального підходу в освітньому процесі дошкільного навчального закладу.

Основні поняття теми: індивідуальний підхід, реалізація індивідуального підходу, педагогічні умови, педагогічна система.

Рекомендована література

Основна:[2; 3; 4; 5] *Додаткова:*[5,6,7]

Тема 1.3. Особливості індивідуального розвитку дітей дошкільного віку (4 год.)

Розвиток дитини як особистості, структура індивідуальності (дослідження А. Асмолова, Б. Ананьєва, В. Давидова, О. Запорожця, Г. Костюка, В.Кузьменко).

Особливості індивідуального розвитку дошкільників:

- індивідуальний розвиток (вік, стать, загальний фізичний розвиток, стан здоров'я, темперамент, задатки і здібності);
- особистісний розвиток (самосвідомість, соціально-моральний, емоційний, вольовий, ціннісний, пізнавальний розвиток);
- розвиток діяльності (спілкування, конструювання, ігрова, образотворча, трудова діяльності).

Характеристика компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності «Я Сам»: «Я-фізичне», «Я-психічне», «Я-соціальне» за Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні.

Вплив сім'ї на розвиток індивідуальності.

Основні поняття теми: особистість, індивідуальність, індивід, індивідуальний розвиток, особистісний розвиток, компетентність.

Рекомендована література

Основна:[2; 3; 5; 6] Додаткова:[1,2,4,6,9]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Індивідуалізація освітнього процесу дошкільного навчального закладу

Тема 2.1. Вивчення і аналіз індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку (2 год.)

Вивчення індивідуальних особливостей дітей для отримання цілісної характеристики розвитку дитячої індивідуальності.

Загальна характеристика методів вивчення індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку: спостереження, бесіда, психолого-педагогічний експеримент, аналіз продуктів діяльності, ознайомлення з особливостями сімейного виховання, моделювання педагогічних ситуацій.

Ситуації вибору дитиною діяльності (малювання, сюжетно-рольова гра, спортивна гра тощо); засобів, матеріалів; теми гри; ігрової ролі (головної, другорядної), самостійної гри та ін.

Ситуації прийняття рішення (морального вибору).

Бесіди з батьками з метою уточнення даних про виховання і розвиток дитини, з'ясування стратегії виховних впливів. Правила побудови бесіди. Поради та консультації для батьків.

Основні поняття теми: методи вивчення індивідуальних особливостей, моральний вибір, педагогічна ситуація, психолого-педагогічний експеримент, спостереження.

Рекомендована література

Основна:[2; 4 5; 6] Додаткова:[1,2,7,8]

Тема 2.2. Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку (2 год.)

Індивідуалізація освітнього процесу ДНЗ як педагогічна технологія.

Сутність поняття «педагогічна технологія», технологічний підхід до побудови освітнього процесу. Структура педагогічної технології. Суб'єкти освітнього процесу.

Принципи індивідуалізації освітнього процесу дошкільного навчального закладу.

Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: індивідуалізація, педагогічна технологія, принципи індивідуалізації, суб'єкти освітнього процесу, технології індивідуального розвитку дітей.

Рекомендована література

Основна:[1,2,3] Додаткова:[3,6]

Тема 2.3. Врахування індивідуальних особливостей дитини у виховному процесі ДНЗ (2 год.)

Керівництво різними видами діяльності дітей з урахуванням їх індивідуальних особливостей (гра, спілкування, образотворча, трудова, пізнавальна).

Врахування індивідуальних особливостей дітей на заняттях. Критичний аналіз та астосування сучасних освітніх технологій у розвитку особистості дитини дошкільного віку.

Розвивальне середовище, його компоненти та вимоги до нього. Створення розвивального середовища для розвитку кожної індивідуальності.

Основні поняття теми: види діяльності дітей, результати активності особистості, розвивальне середовище, компоненти розвивального середовища ДНЗ.

Рекомендована література

Основна:[1; 2; 3; 4; 5] Додаткова:[1, 2; 6; 9]

Тема 2.4. Програми індивідуального розвитку дітей дошкільного віку (2 год.)

Прогнозування стратегій виховної роботи з дітьми дошкільного віку.

Індивідуальні програми виховання і розвитку дітей дошкільного віку: їх види і структура; підбір відповідних методів і прийомів.

Реалізація індивідуальних програм виховання дітей в освітньому процесі дошкільного навчального закладу. Форми та методи індивідуалізованої роботи з дітьми дошкільного віку.

Основні поняття теми: індивідуальні програми виховання і розвитку, прогнозування виховної роботи, реалізація програм виховання.

Рекомендована література

Основна:[2,4] Додаткова:[1,2; 6,9]

5. Навчально-методична карта дисципліни «Реалізація індивідуального підходу в дошкільній освіті»

Разом: 108 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 40 год. – самостійна робота, 4 год. – МКР, 36 год. – семестровий контроль, екзамен

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Теоретичні основи реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку			Індивідуалізація освітнього процесу дошкільного навчального закладу			
К-сть балів за модуль	77 балів			82 бали			
Теми лекцій	1.1. Генеза наукових поглядів на індивідуальний підхід у педагогічній теорії. 2 год. (1 бал)	1.2. Сутність індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку. 2 год. (1 бал)	1.3. Особливості індивідуального розвитку дітей дошкільного віку. 4 год. (2 бали)	2.1. Вивчення і аналіз індивідуальних відмінностей дітей дошкільного віку 2 год. (1 бал) Центр практичної підготовки	2.2. Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку 2 год. (1 бал)	2.3. Програми індивідуального розвитку дітей дошкільного віку 2 год. (1 бал)	2.4. Врахування індивідуальних особливостей розвитку дітей в освітньому процесі ДНЗ 2 год.(1 бал)
Теми семінарських занять	Особистісно зорієнтована модель дошкільної освіти: зміст, шляхи реалізації (10 +1)	Індивідуальні особливості розвитку дітей (20+2) Центр самопізнання та саморозвитку		Методи вивчення індивідуальних відмінностей дітей дошкільного віку (10 +1) Центр практичної підготовки	Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку (10+1) Центр самопізнання та саморозвитку		Організація розвивального середовища ДНЗ з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дітей (10+1)
Самоост. Робота	Завдання 1, 2, 3 (15 балів) ДНЗ м. Києва			Завдання 4, 5, 6, 7 (20 балів) (пед.практика ДНЗ) ДНЗ м. Києва			
Мод.к-ль	МКР 1 (25 балів)			МКР 2 (25 балів)			
Форма контр.	Екзамен (40 балів)						

Кількість балів за модулі дисципліни-159 балів. Розрахункових коефіцієнт – 2,6 Екзамен – 40 балів.

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.1	<p>Особистісно зорієнтована модель дошкільної освіти: зміст, шляхи реалізації <i>Форма проведення: семінар-дискусія</i></p> <p>1. Проаналізувати зміст регіональних та авторських програм розвитку дітей дошкільного віку (оприлюднені на сайті Міністерства освіти і науки України).</p> <p>2. Підготувати повідомлення з теми «Я хочу працювати з дітьми дошкільного віку за програмою.....». У виступі навести аргументи у підтримку обраної програми.</p> <p><i>Рекомендована література:</i> Основна: [2; 4, С. 12-42; 5] Додаткова: [1; 2]. Інформ. ресурси:[1; 2; 3]</p>	2
1.2	<p>Індивідуальні особливості розвитку дітей <i>Форма проведення: інтелектуальна гра «Ерудит».</i></p> <p>1. Вступне слово викладача (<i>інструктаж, ознайомлення з критеріями оцінювання</i>)</p> <p>2. Орієнтовні питання для вивчення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Врахування індивідуальних особливостей у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. • Особливості соціально-морального виховання дітей дошкільного віку. • Проблема виховання ціннісних орієнтацій дітей дошкільного віку. • Здібності та їх розвиток у дитини. • Пізнавальний розвиток дитини дошкільного віку: індивідуальні особливості. • Індивідуальні особливості емоційного розвитку дитини. • Темперамент і характер. • Правші і лівші. • Особливості виховання близнюків. • Відмінності хлопчиків і дівчаток та їх урахування педагогом. • Особливості розвитку обдарованої дитини. • Роль сім'ї у формуванні індивідуальності дитини. • Переваги і недоліки сімейного виховання. <p>3. Проведення гри (<i>запитання-відповіді команд</i>).</p> <p>4. Оцінювання команд журі, обговорення результатів гри.</p> <p>5. Колективне обговорення проблеми: <i>«Узгодженість впливів вихователів і батьків на дитину».</i></p> <p><i>Рекомендована література:</i> Основна: [1, С. 319-358; 2; 3; 4, С. 59-92, 104-115; 6, С. 139-178; 7, С.63-71] Додаткова: [2; 4; 6, С. 69-92, С. 113-129; 9; 13] Інф.ресурси [3].</p>	4
2.1	<p>Методи вивчення індивідуальних відмінностей дітей дошкільного віку</p> <p>1. Теоретичне обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вимоги до проведення та фіксації психолого-педагогічного експерименту. • Вимоги до проведення та фіксації спостережень. • Вимоги до створення анкет, опитувальних аркушів і проведення 	2

	<p>анкетування батьків, бесіди та консультації з ними.</p> <p>2. Практична частина:</p> <p>1) добір і опис орієнтовних методик визначення індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку (<i>робота в групах</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> • пізнавальний розвиток; • емоційний розвиток; • вольовий розвиток; • моральний розвиток. <p>2) Захист проектів. Рефлексія.</p> <p><i>Рекомендована література:</i> Основна: [2; 3; 4; 7, С. 16-32] Додаткова: [8; 9; 12] Інф.ресурси [3].</p>	
2.2	<p>Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку <i>Форма проведення: семінар-конференція.</i></p> <p>1. Доповіді за темами (супроводжуються мультимедійними презентаціями):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Педагогічна система індивідуального виховання дітей дошкільного віку М. Монтесорі (цільові орієнтації, особливості змісту, забезпечення). • Гуманістична педагогіка В.Сухомлинського (цільові орієнтації, особливості змісту, забезпечення). • Педагогіка Ш. Амонашвілі (цільові орієнтації, особливості змісту, забезпечення). • Концептуальні засади і особливості змісту вальдорфської педагогіки (Р.Штайнер). • Концептуальні засади і особливості змісту технології фізичного виховання дітей М. Єфименка. • Авторська технологія Т. Піроженко «Технологія П³»: особливості змісту. • Особливості змісту педагогічних технологій М. Зайцева. • Технології раннього навчання Г. Домана. • Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера. • Розвиваючі, ігрові технології. <p>2. Виступи-доповнення, запитання до доповідачів. 3. Відповіді доповідачів на запитання.</p> <p><i>Рекомендована література:</i> Основна: [1; 3; 5] Додаткова: [1; 3; 4; 5; 10; 11]</p>	2
2.3	<p>Організація розвивального середовища ДНЗ з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дітей <i>Форма проведення: рольова гра</i></p> <p>1. Вступне слово «організаторів» (<i>повідомлення інструкції, розподіл ролей, повідомлення критерій оцінювання</i>).</p> <p>2. Робота в групах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделювання ігор дітей дошкільного віку з урахуванням індивідуальних особливостей. • Організація спілкування дітей з однолітками та дорослими з урахуванням індивідуальних відмінностей. • Моделювання пізнавальної активності дітей дошкільного віку з урахуванням індивідуальних відмінностей. • Моделювання трудової і навчальної діяльності дітей з урахуванням індивідуальних відмінностей. • Організація самостійної діяльності дітей дошкільного віку. <p>3. Виступи «опонентів», «рецензентів».</p>	2

4. Виступи «оцінювачів». Рефлексія. <i>Рекомендована література:</i> Основна: [1; 3; 4] Додаткова: [8; 13]	
--	--

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.1	<p>Генеza наукових поглядів на індивідуальний підхід у педагогічній теорії. Завдання:</p> <p>1. <i>Опрацювати літературні джерела, виокремити цитати педагогів, психологів щодо реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми (2-3 на вибір):</i></p> <p>1) Індивідуалізація виховання в дитячому садку: Методичні рекомендації/ [С.Є. Кулачківська, Г.В. Гуменюк, О.О. Вовчик-Блакитна, С.О. Ладивір, І.І. Карабасва, Т.О. Піроженко, О.В. Писарева, К.В. Карасьова, Л.І. Соловійова] – К. : Міленіум, 2005. – 126 с.</p> <p>2) Куземко Л.В. Сутність індивідуального підходу у вихованні дітей дошкільного віку / Л.В. Куземко // Імідж сучасного педагога (розвиток системи дошкільної освіти). – 2010. – №6-7 (105-106). – С. 111-113. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/2809/.</p> <p>3) Куземко Л.В. <i>Індивідуальний підхід у вихованні дітей дошкільного віку: методичний аспект</i>// Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/2888/</p> <p>4) Куземко Л.В. Індивідуальне виховання дітей дошкільного віку: технологічний підхід / Л.В. Куземко // Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки [за заг.ред.проф. Є.І. Коваленко.] – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. - №4. – С.55-60. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/6095/</p> <p>5) Кузьменко В. Індивідуалізація виховання і навчання в дошкільних закладах [методичні рекомендації для дошкільних працівників] / Віра Кузьменко. –К.: КМІУВ імені Б.Грінченка, 2002. – 44 с.</p> <p>6) Інші про реалізацію індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку.</p> <p>2. <i>Дати відповідь на запропоновані питання опитувального аркушу:</i> «МОЇ ВРАЖЕННЯ ВІД ПРОЧИТАНОГО»</p> <p>1. Ім'я, прізвище, група... 2. Прізвища вчених, висловлення яких розглядалися... 3. Прочитане допомогло мені зрозуміти... 4. Я згоден з авторами в наступному... 5. У мене виникли такі питання... 6. Я зробив (ла) такі висновки...</p> <p>Інші коментарі.... - 5 балів:</p>	4
1.2	<p>Сутність індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку. Завдання: <i>створити образну схему етапів реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку – 5 балів</i></p>	4
1.3	<p>Особливості індивідуального розвитку дітей дошкільного віку. Завдання: <i>розробити зразок картки вивчення індивідуального розвитку дитини дошкільного віку: індивідуальний розвиток, особистісний розвиток, розвиток діяльності (після вивчення індивідуальних особливостей розвитку</i></p>	6

	<i>дитини дошкільного віку, занести виявлені показники до розробленої картки)– 5 балів</i>	
2.1	Вивчення і аналіз індивідуальних відмінностей дітей дошкільного віку <i>Завдання: дібрати діагностичні методик розроблені психологами, педагогами для вивчення рівня розвитку психічних процесів, пізнавальної активності, сформованості знань, умінь дитини. Провести діагностику індивідуальних відмінностей дитини дошкільного віку. – 5 балів</i>	8
2.2	Врахування індивідуальних особливостей розвитку дітей в освітньому процесі ДНЗ <i>Завдання: за результатами діагностики розробити педагогічні рекомендації щодо подальшого виховання, педагогічної корекції особливостей індивідуального розвитку дитини.</i>	6
2.3	Програми індивідуального розвитку дітей дошкільного віку <i>Завдання: Оформити програму індивідуального розвитку дитини за такою структурою:</i> <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальна картка дитини (із внесеними показниками індивідуального розвитку); - опис методів вивчення дитини які застосовувалися (пакет дібраних і проведених психолого-педагогічних діагностичних методик); - педагогічні рекомендації щодо подальшого виховання, педагогічної корекції особливостей індивідуального розвитку дитини (пакет розроблених ігор для подальшої роботи з дитиною). <i>Програму подавати у вигляді електронної презентації, або в роздрукованому вигляді в окремій папці.</i>	6
2.4	Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку <i>Завдання: підготувати повідомлення (рекламу) технології (однієї на вибір) розвитку дитини дошкільного віку із зазначенням позитивних (негативних) особливостей її реалізації (підготовка до семінару 2.3.)</i>	6
	Разом	(35 балів)
		40 год.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	бали
Змістовий модуль І.		
Теоретичні основи реалізації індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку		
Тема 1.1. Генеза наукових поглядів на індивідуальний підхід у педагогічній теорії – 4 години	Семінарське заняття, Модульний контроль	5
Тема 1.2. Сутність індивідуального підходу в роботі з дітьми дошкільного віку. – 4 годин	Семінарське заняття, модульний контроль	5
Тема 1.3. Особливості індивідуального розвитку дітей дошкільного віку.– 6 годин	Семінарське заняття, модульний контроль	5
Змістовий модуль ІІ.		
Індивідуалізація освітнього процесу дошкільного навчального закладу		
Тема 2.1. Вивчення і аналіз індивідуальних	Семінарське заняття,	5

відмінностей дітей дошкільного віку. – 8 годин		
Тема 2.2. Врахування індивідуальних особливостей розвитку дітей в освітньому процесі ДНЗ – 6 годин	Семінарське заняття. модульний контроль	5
Тема 2.3. Програми індивідуального розвитку дітей дошкільного віку – 6 годин	Семінарське заняття. екзамен	5
Тема 2.4. Технології індивідуального розвитку дітей дошкільного віку– 6 години	Семінарське заняття, Модульний контроль	5
Разом: 40 год.	Разом:	35 балів

8. Система поточного та підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Реалізація індивідуального підходу в дошкільній освіті» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; результату складання екзамену - розширення кількості підсумкових балів до 159.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до таблиці 8.1. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.2, табл. 8.3.

Таблиця 8.1

Контроль успішності студентів

Поточне тестування та самостійна робота								Макс. балів	Екзамен	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				8	40	100
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
	1	1	2	1	1	1	1			
Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66		
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	35		
МКР	25			25				50		
ВСЬОГО – 159 б. РК-2,6								159		

Таблиця 8.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах	90 – 100

	обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів

Таблиця 8.3.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно»	A	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	B C	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	D E	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	FX F	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

9. Методи навчання:

– методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності (створення ситуації інтересу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, методи заохочення, висування навчальних вимог);

– методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності (лекція, розповідь, пояснення, інструктаж, демонстрування, спостереження за діяльністю вихователів, робота з підручником, виконання вправ, дослідницькі завдання).

10. Методи контролю

- методи контролю і самоконтролю (тестовий контроль, модульні контрольні роботи, графічні роботи, самооцінка і самоаналіз).

11. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів

12. Рекомендована література

Основна:

1. Індивідуалізація виховання в дитячому садку: Методичні рекомендації/ [С.Є. Кулачківська, Г.В. Гуменюк, О.О. Вовчик-Блакитна, С.О. Ладивір, І.І. Карабаєва, Т.О. Піроженко, О.В. Писарева, К.В. Карасьова, Л.І. Соловійова] – К.: Міленіум, 2005. – 126 с. (бібліотека кафедри)
2. Ковальчук Я.И. Индивидуальный подход в воспитании ребенка /Я.И. Ковальчук. – М.: Просвещение, 1981. – 127 с. (бібліотека кафедри)
3. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук.-метод. посіб. / Наук. Ред. О. Л. Кононко. – К.: Ред. журн. “Дошкільне виховання”, 2003. – 243 с. (бібліотека інституту)
4. Кузьменко В. Індивідуалізація виховання і навчання в дошкільних закладах [методичні рекомендації для дошкільних працівників] / Віра Кузьменко. – К.: КМІУВ імені Б.Грінченка, 2002. – 44 с. (бібліотека інституту)
5. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с. (бібліотека інституту)
6. Павелків Р.В. Дитяча психологія : Навч. посібник / Р.В. Павелків, О.П. Цигипкало. – К. : «Академвидав», 2008. – 432 с. (Альма-матер). (бібліотека інституту)

Додакова:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі» / М-во

- освіти і науки України, Акад.пед.наук України; [наук.ред.та упоряд. О.Л. Кононко]. – К. : Світич, 2008. – 430с. (бібліотека інституту)
2. Дитина : Програма виховання і навчання дітей 2-7 років / наук.кер.проекту В.О. Огнев'юк, К.І. Волинець. – К. : Київськ. універс. імені Бориса Грніченка, 2013. – 492 с. (бібліотека інституту)
  3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : Навчальний посібник /І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с. (бібліотека інституту)
  4. Савченко Ю.Ю. Дорослим про дошкільнят : психологія статі / Юрій Савченко, Тамара Піроженко. – К. : Ред.газет з дошк. Та початк. Освіти, 2012. – 120 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»). (бібліотека інституту)
  5. Куземко Л.В. Сутність індивідуального підходу у вихованні дітей дошкільного віку / Л.В. Куземко // Імідж сучасного педагога (розвиток системи дошкільної освіти). – 2010. – №6-7 (105-106). – С. 111-113. (інст. репозитарій)
  6. Куземко Л. В. Індивідуальний підхід у вихованні дітей дошкільного віку: методичний аспект / Л. В. Куземко // Педагогічні науки та освіта : збірн. наук. праць Запорізького обл. інституту після. освіти. – Вип. X. : Дошкільна освіта. – Запоріжжя : Акцент Інвест-Трейд, 2012. – С. 83-92. (інст. репозитарій)
  7. Кулачківська С.Є. Я – дошкільник (вікові та індивідуальні аспекти психічного розвитку) / С.Є. Кулачківська, С.О. Ладивір. – К.: Нора-прінт, 1996. – 108с. (бібліотека кафедри)
  8. Методи вивчення психічного розвитку дитини-дошкільника: Метод. посіб. для педагогів, практик. психологів, студ. серед. і вищ. пед. закл. / [С.Є. Кулачківська (наук.ред.), Т.О. Піроженко, Л.Г. Подоляк та ін.]. – К.: Світич, 2003. – 40 с.: іл. – (Б-чка журн. «Дошк. Виховання»). – Бібліогр.: с.33. (бібліотека кафедри)
  9. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / М-во освіти і науки України, Акад.пед.наук України / [О.Л. Кононко, З.П. Плохій, А.М. Гончаренко та ін.]. – К.: Світич, 2009. - 208с. (бібліотека кафедри)

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> – Назва з екрану
2. Програми розвитку дітей. Міністерство освіти і науки України. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/programy.html>
3. Концепція Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1721-2010-p>. – Назва з екрана.
4. Антипін Є.Б. Ідеї дитиноцентризму в педагогічних поглядах Тимофія Лубенця. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9775>

5. Музика О.О. Індивідуально-психологічні особливості дитини-шульги: діагностика та врахування як ресурсу життєздатності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7669>

6. Савченко Ю.Ю. Цінність бтьківсько-дитячих стосунків у процесі особистісного розвитку дошкільника. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6221>